

Чүй районунун Онбир Жылга айылындагы
А.Керимбаев атындагы орто мектеби

“Окуу керемет”

Математика сабагы

*Стратегия: “Түшүндүрүү жана
негиздөө”*

*Тема: “Көбөйтүү жана бөлүүнү
колдонууга карата маселелер”*

2-класс

Мугалим: Жумашова М.М.

Окуу керемет

Стратегия: «Түшүндүрүү жана негиздөө»

Математика 2-класс

Тема: “Көбөйтүү жана бөлүүнү колдонууга карата маселелер”

“Чыныгы турмуштук кырдаалдардагы маселелерде көбөйтүү жана бөлүүнү колдонуу.”

Сабактын максаты		
Билим беруучулук	Өнүктүрүүчүлүк	Тарбия беруучулук
Турмуштук кырдаалдардагы кездешкен жөнөкөй маселелерди чыгарууда көбөйтүү жана бөлүү амалдарын аткарасыңар	Маселенин шартын түшүнүп, туура чыгарганга үйрөнөсүнөр	Логикалык жана визуалдык ой жүгүртүүңөр өсөт
Кутулуучу натыйжалардын корсоткучтору		
Турмуштук кырдаалдардагы кездешкен жөнөкөй маселелерди чыгарууда көбөйтүү жана бөлүү амалдарын аткарышса	Маселенин шартын түшүнүп, туура чыгарганга үйрөнүшсө	Логикалык жана визуалдык ой жүгүртүүңөр өссө

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, сүрөт, карточка, ватман, маркер, баалоочу каражаттар.

Сабактын тиби: Жаны билимди оздоштуруу, билимдерин бышыктоо, билгичтиктерин жана көндүмдөрүн жалпылоо, билимдерин текшерүү, жалпылоо, аралаш, чыгармачыл ж.б.

Сабактын формасы: жалпы класс менен иштоо.

Сабактын методу: Жалпы класс менен иштөө, жупта иштөө, жеке иштөө ж.б.

Сабактын этабы:

1. Уюштуруу

-Саламатсыңарбы окуучулар! Азыр бизде математика сабагы. Математика сабагына керектүү окуу куралдарыңар даяр болсо, сабагыбызды баштайбыз.

Анда балдар сабакты алтын эреже менен баштап алсак.

1. Сабакта активдүү болобуз.
2. Тазалыкты сактайбыз.
3. Бири-бирибизди сыйлайбыз.
4. Кол көтөрүп жооп беребиз.
5. Убакытты туура пайдаланабыз.
6. Мугалимдин сөзүн угабыз.

2. Жагымдуу маанай

Мугалим:

Кана кайда басайын?

Кандай кадам таштайын.

Көптү билген окуучум,

Өзүң жолду баштагын.

Окуучулар:

Коңгурообуз кагылат,

Сабагыбыз башталат.

Жалкоолукту таштайбыз,

Сабагыбызды жагымдуу маанай менен баштайбыз.

Кыздар:

Алыстан айтам саламды,
Акылдуу балдар аманбы?

Балдар:

Күлүп айтам саламды,
Күмүштөй кыздар аманбы?

Хор:

Ат арытып жол жүрүп,
Жол жүрсө да мол жүрүп.
Биздин сабакка туш келген,
Эжейлерим аманбы?

3. Сабактын урааны:

**-Биздин сабактын урааны балдар:
Үйрөн, акылдуу бол, активдүү бол жана сен билимге
жол ачасың.**

4. Үй тапшырмасын текшерүү:

Келгиле балдар, анда эмесе сабагыбызды оюн менен баштайлы. Оюнубуздун аты **Кызыктуу айланпа.**

Суммасы 9 болгондой кайсы бирдей санды алсак болот?

3тү 3жолу кошсок сумма 9. $3+3+3=9$

Эми 7санын 3жолу кошсок сумма 21. $7+7+7=21$

Эми ушул эле сандардын суммасын тап?

$3+7+9+21$ сандарынын суммасы 40

Бирдей кошулуучуларды көбөйтүүгө алмаштыргыла.

$$3+3+3+3=12 \quad 3*4=12$$

$$7+7+7=21 \quad 7*3=21$$

5. Сабактын темасы

Демек бүгүнкү сабактын темасы: Көбөйтүүнү колдонууга карата маселелер.

6. Сабактын максаты:

1. Көбөйтүү амалын бышыктоого карата мисал, маселе иштейбиз.
2. Турмуштук кырдаалдардагы кездешкен жөнөкөй маселелерди чыгарууда көбөйтүү амалын аткарабыз.

7. Сабакты ачуу жана киришүү

Киришүү: Бүгүнкү сабакта турмуштук кырдаалдарда кездешкен маселелерди чыгарабыз.

8. Окуучулардын түшүнүүсүн калыптандыруу

Маселени чыгаруу: Мектеп бакчасында карагат түптөрү 3 катарга тигилген. Ар бир катарда 5тен түп бар. Мектеп бакчасында бардыгы канча түп карагат бар?

Маселени өз ичиңерден окуп чыккыла.

Маселенин шартына жана суроосуна көңүл бургула.

Ушул маселени чыгарууда кайсы арифметикалык амалды колдонооруңарды ойлонгула. Бүткөндөн кийин колуңарды көтөрүп мени карайсыңар. Мен силерге эки мүнөт убакыт берем.

Талкуулоо:

-Барсбек, сен кайсы арифметикалык амалды тандадың?

-Кошуу амалын тандадым.

-Сен эмне үчүн кошуу амалын тандаганыңды бизге тушундуруп берчи?

-Зжана 5сандары берилген. Суроо жалпы саны жөнүндө болуп жатат. Канча деген суроо берилсе, кошуу амалын аткарышыбыз керек.

-Эгерде макул болсоңор, же кошуу амалын тандадым дегендер болсо кол көтөрүп койгулачы.

-Анда Айдай сен айтып койчу, сен эмне себептен кошуу амалын тандадың?

-Мен маселенин моделин моделдештирдим, жана 3катарга 5тен тегерек тарттым. Ар бир тегеректи санап чыктым. Жалпы канча калем бар экенин билдим.

-Айдай, а эмне үчүн сен кемитүү амалын тандаган жоксуң?

-Эгерде ушул маселени чыгарууда башка арифметикалык амалды колдонгондор болсо кол көтөргүлөчү.

-Шахнур, сен кайсы арифметикалык амалды колдондуң?

-Мен көбөйтүү амалын колдондум.

1-чи катарда 5тен түп карагат бар.

2-чи катарда 5тен

3-чү катарда 5тен

Эгерде топтор окшош болсо, 1-чи, 2-чи, 3-чү топторду көбөйтсө болот.

-Ким маселени чыгарууда башка арифметикалык амалды колдонду?

-Мен биринчи сүрөт тарттым. Ар бир катарды бир тик бурчтук деп алдым. Ар бир тик бурчтуктун ичине 5тен сызык тарттым. 1-чи, 2-чи, 3-чү тик бурчтуктагы түп карагаттарды кошушум керек. $5+5+5=15$ деп, анан $5*3=15$ деп алдым.

-Эми бул маселени жазуу жүзүндө чыгаргыла. Бүкөндөн кийин калеминерди коюп мени карап, көңүл буруп отурасыңар э.

Багыттоочу суроолор:

- 1. Бул маселени кантип чыгардыңар түшүндүрүп бергилечи?**
- 2. Ким бул маселенин чыгарылышын башка ыкма колдонуу менен чыгарды?**

Карама-каршы пикир жаратуу:

Бул маселени чыгарууну башка окуучуга сунуштаганда, ал окуучу 8деген жоопту айтты.

Суроо:

- 1. Силер аны менен макулсуңарбы же макул эмессиңерби? Себебин тушундуруп бергиле.**
- 2. Кандай деп ойлойсуңар, ал кантип 8 деген жоопту алды?**
- 3. Ал окуучуга силер эмне деп айтат элеңер?**

9. Моделдештирүү жана жыйынтыктоо:

-Силердин айрымдарыңар маселени чыгарууда кошуу амалын тандап алгансыңар, кээ бириңер көбөйтүү амалын тандадыңар, кээ бириңер сүрөт тартуу менен маселени моделдедиңер. Сүрөт тартуу менен маселенин чыгарылышын кайсы арифметикалык амалдарды колдонууну жана кайсы сандарды колдонууга жардам берди.

-Эми мен балдар маселени чыгаруунун ар кандай жолдорун көрсөтүп берейин. Эң биринчи маселени окугула. Кана ким окуйт?

-Маселени окуп жатканда балдар, маселенин шартына жана анын суроосуна көңүл бургула.

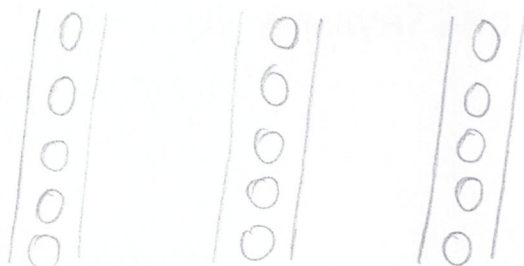
-Балким маселени эки ирет окуп чыгуу керек болот. Мектеп бакчасында карагат түптөрү 3катарга тигилген. Ар бир катарда 5тен түп бар. Мектеп бакчасында бардыгы канча түп карагат бар?

Биринчи ыкма: сүрөт тартуу аркылуу карагаттын түптөрүн санап чыгуу менен чыгаруу.

-Маселенин шартында мындай деп берилген: “Мектеп бакчасында карагат түптөрү 3катарга тигилген”. 3катарды тартабыз.

-Маселенин шартында дагы айтылат: “Ар бир катарда 5тен түп карагат бар”. Ар бир катарга 5тен түп карагаттын элесин тартабыз.

-Маселенин суроосунда айтылат: “Мектеп бакчасында бардыгы канча түп карагат бар?” Маселенин жообун табыш үчүн сүрөттө тартылган карагаттын бардык туптөрүн санап чыгыш керек. Алар 15болду.

Экинчи ыкма: кошуу амалы менен чыгаруу

5тен 3кошулуучу, $5+5+5=15$ (түп)

Ар бири 5ке барабар болгон 3кошулуучунун суммасы эсептелинди.

Үчүнчү ыкма: көбөйтүү амалы менен чыгаруу

3катарда 5тен түп, $5*3=15$ (түп)

Жообу: 15түп

Физминутка

Келгиле балдар туралы,
Тез кыймылдап чуркайлы.
Мамалактай басалы,
Балык болуп сүзөлү.
Ак куу болуп учалы,
Коен болуп секирип,
Ордубузга баралы,
Бир,эки,үч олтурабыз түз.

10.Практика:

Эми балдар ушуга окшош маселелерди чыгаруу үчүн тапшырма берем.

Жогорку денгээл:

Чоң эне 12 май токоч бышырды жана аларды бир нече тарелкага тең бөлүштүрүп салды. Ойлонуп көргүлө, канча тарелка болушу мүмкүн? Бир тарелкада канча май токоч болушу мүмкүн?

-Силер канча табактын сүрөтүн тарттыңар? Эмне үчүн түшүндүрүп бергиле?

-Өзүңөрдүн чыгарылышыңарды түшүндүрүп бере аласыңарбы?

Төмөнкү деңгээл:

Мумкун болгон жерде кошууну көбөйтүү менен алмаштырып, мисалдарды чыгаргыла:

$$5+5+5=$$

$$6+6=$$

$$4+4+4=$$

$$5+5+5+5=$$

$$8+8+8+8=$$

$$3+3+3=$$

$$6+2+2+6=$$

$$3+3+13+3=$$

11. Окутуунун жыйынтыктарын баалоо.

Ыкчам текшерүү/Формалдуу эмес калыптандыруучу баалоо.

Жактары 6см болгон үч бурчтуктун периметрин тап.

Жообуңарды парталаш окуучулар менен бөлүшкүлө.

Эгерде маселени женил чыгарсанар жашыл түстөгү тегеректи;

Эгерде маселени чыгарууда суроолор жана кыйынчылыктар жаралса сары түстөгү тегеректи;

Эгерде маселени кантип чыгарууну такыр билбесек кызыл түстөгү тегеректи көтөргүлө.

Жыйынтыктоо:

-Азаматсыңар балдар. Анда сабагыбызды кийинки тапшырмалар менен жыйынтыктап алалык.

$$5*3=15$$

$$2*8=16$$

Бул мисалдарга тик бурчтуу таблица түз.

-Абдан сонун! Азаматсыңар!

-Бүгүн сабакта бирдей кошулуучуларды көбөйтүү амалы менен алмаштырып туюнтма жаздыңар. Турмуштук кырдаалдарда кездешүүчү математикалык маселелерди чыгарууну үйрөндүңөр. Көбөйтүү жана бөлүү амалдарынын жардамы менен чыныгы турмушубузда кездеше турган маселелерге окшош маселелерди чыгарууну үйрөндүк.

Бүгүнкү сабак силерге кызыктуу жана пайдалуу болду деген ойдомун. Сабагыбызды бул макал менен жыйынтыктайлы:

Илим – окуу булагы,

Билим – өнөр чырагы. Андыктан балдар, талыкпастан билим алгыла. Саламатта болгула балдар!

Баалоо:

Үйгө тапшырма берүү: 100-бет № 569

Көбөйтүү жана бөлүүгө карата туюнтмаларды иштеп келүү